ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
Avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/21/4052

Vaideotsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Kadri Levand
Otsuse tegemise aeg ja koht	20.01.2022, Tallinnas
Vaide esitamise aeg	13.12.2021
Teabevaldaja	Riigimetsa Majandamise Keskus e-posti aadress: rmk@rmk.ee
Vaide esitaja (teabenõudja)	MTÜ Roheline Läänemaa e-posti aadress: rohelinelaanemaa@gmail.com

RESOLUTSIOON
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel otsustame:
1) jätta vaie rahuldamata;
2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE
Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda 30 päeva jooksul teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lg 2). Vaide esitaja saab pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD
15.11.2021 esitas teabenõudja teabenõude saada:
KAH-alade MapInfo kaardikihti, kus on nähtavad KAH-alade piirid ja KAH-alade info (nimi, suurus jne). kõrgendatud avaliku huviga alade (KAH alad) kaartidele juurdepääsu võimaldamiseks. Teabenõudja soovis kihti SHP failina või WMS lingi kaudu.

17.11.2021 keeldus teabenõudja teabenõude täitmisest põhjendusega:
RMK metsatööde kaardile jõuab info süsteemselt läbi erinevate rakenduste ja selle käigus ei teki SHP või muus formaadis kaardikihti, mida me saaksime Teiega jagada.

13.12.2021 esitas teabenõudja inspektsioonile vaide.

27.12.2021 tegi inspektsioon teabevaldajale järelepärimise.

05.01.2022 tegi teabevaldaja ettepaneku kohtumiseks ja 11.01.2022 käis inspektsioon

teabevaldaja juures kohapeal.

17.01.2022 täitis teabevaldaja teabenõude ja edastas koopia vastusest ka inspektsioonile.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED

2.1. Teabenõudja on keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 31 lg 1 tähenduses keskkonnaorganisatsioon. Halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS) § 44 lg 2 koostoimes KeÜS § 30 lg-ga 2 sätestab keskkonnaorganisatsiooni puhul avalikes huvides kaebeõiguse.

2.2. RMK on teabevaldaja (avaliku teabe seaduse (AvTS) § 5 lg 1 p 1), kuna tegemist on Keskkonnaministeeriumi alluvusse kuuluva riigitulundusasutusega (metsaseaduse (MS) § 47 lg 1).

2.3. Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 72 lg 1 p 3 kohaselt võib vaidemenetluse korras nõuda sealhulgas ettekirjutuse tegemist haldusakti andmiseks, asja uueks otsustamiseks või toimingu sooritamiseks. Vaide esitaja palub Andmekaitse Inspektsioonil kohustada RMK-d teabenõuet täitma.

2.4. KAH-alade MapInfo kaardikihid liigituvad keskkonnainfo direktiivi kohaselt 1 keskkonnateabeks, sest tegemist on direktiivi artikli 2 lõike 1 punkti b tähenduses kirjalikus, nähtavas, kuuldavas, elektroonilises või mis tahes muus materiaalses vormis oleva teabega, mis käsitleb eri meetmeid (sealhulgas haldusmeetmeid), nt poliitika, õigusaktid, plaanid, programmid, keskkonnakokkulepped ja tegevused, mis mõjutavad või võivad mõjutada punktides a ja b nimetatud keskkonnaosasid ja tegureid, ning samuti selliste keskkonnaosade kaitseks kavandatud meetmed või tegevused. Samasugune määratlus on sätestatud KeÜS § 24 lg 2 p-s 3.

2.5. RMK-l on küsitud teave olemas või võimalik seda lihtsalt viisil infosüsteemist või rakendusest välja võtta. RMK metsatööde kaardirakenduse KAH-alade kihilt nähtub, et KAH-alade kaardikihi tüüp on WMS (lisa 3), fragment sellest koos rõhutusega on toodud allpool (Joonis 1). Kihi tüüp WMS näitab, et soovi korral on võimalik kaardirakenduse haldajal, kelleks on konkreetsel juhul RMK, väljastada MapInfo kaardikihid WMS-lingi kaudu. Seda teabenõudja oma 15.11.2021 teabenõudes ühe variandina sooviski.

2.6. RMK on teabenõude täitmisest keeldumisel ebamääraselt vastanud, et RMK metsatööde kaardile jõuab info süsteemselt läbi erinevate rakenduste ja selle käigus ei teki SHP või muus formaadis kaardikihti, mida RMK saaks teabenõudjaga jagada. Teabenõudja selgitab siinkohal, et RMK metsatööde kaart koosneb erinevatest kaardikihtidest ja RMK-l on võimalik kaardirakendusest välja võtta ja edastada masinloetaval kujul mis tahes soovitud 1 28. jaanuari 2003. aasta Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/4/EÜ keskkonnateabele avaliku juurdepääsu ja nõukogu direktiivi 90/313/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta. kaardikiht. Teabenõudjaga jagamise võimatus on samuti küsitav. Teabenõudja arvates ei soovi RMK kaardikihti teabenõudjaga jagada seetõttu, et püüab teabenõudjal takistada teostamast Århusi konventsioonist tulenevat keskkonnaasjades osalemise õigust.

2.7. AvTS § 3 1 lg 4 kohaselt, kui see on võimalik ja asjakohane, võimaldab teabevaldaja juurdepääsu avaandmetele failivormingus, mis on struktureeritud selliselt, et tarkvararakendused suudavad spetsiifilisi andmeid, sealhulgas üksikuid faktiväiteid, ja nende sisemist struktuuri kergesti tuvastada, ära tunda ja välja lugeda (masinloetav kuju). Seega peab RMK teabenõudja soovil edastama küsitud vormingus MapInfo kaardikihid, kuna RMK ise sellises vormingus dokumente oma töös kasutab ja RMK-l on lihtsal viisil võimalik teabenõudes küsitud kaardikihid teabenõudjale edastada.

2.8. AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mistahes viisil ja mistahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on loodud või saadud avalikke ülesandeid täites. Avalik teave tähendab ka väljavõtte tegemist olemasolevast teabest olenemata millisel kujul või teabekandjal teave asub (nt infosüsteemist, registrist, videofailist jne).

2.9. Andmekaitse Inspektsiooni (AKI) hiljutisest, 15.11.2021 vaideotsusest nr 2.1.-3/21/3074 nähtub, et tähendab, et AvTS § 3 lg 1 sätestus tähendab, et küsitud teave ei pea olema eelnevalt dokumenteeritud või selle kohta loodud dokument, vaid ka siis peab teabenõude täitma, kui teabevaldaja saab lihtsaid päringuid tehes olemasoleva teabe oma infosüsteemidest, rakendustest jms teabenõudja taotlusel välja võtta. Seega ei saa teabenõude täitmisest keeldumise alus olla see, et sellist dokumenti ei ole olemas, samal ajal kui küsitud teave on teabenõudjale välja võetav mõnest oma rakendusest või infosüsteemist.

2.10. Vaide esitaja märgib, et on varemgi esitanud RMK-le teabenõudeid KAH-alade kaardikihi 3 saamiseks. RMK on püüdnud vaide esitajat eksitada ja teabenõuete täitmisest kõrvale hiilinud. Teabevaldaja selline käitumine on vastuolus avaliku teabe seadusega, sh AvTS § 9 lg 1 p-st 5 ning §-st 15 tuleneva kohustusega teabenõudjat igakülgselt abistada.

2.11. Eeltoodust tulenevalt on RMK rikkunud AvTS §-i 9 ning keskkonnainfo direktiivi artikli 3 lõikeid 1 ja 2 ning teabenõude täitmisest keeldumine oli õigusvastane.

TEABEVALDAJA SELETUS

Kohapealsel kohtumisel teabevaldaja selgitas, et neil ei ole endal tehtud tervet Eestit puudutavas osas kinnitatud KAH-aladest kaardikihti SHP tervikfailina, küll aga jõudsime arutelu käigus selleni, et seda on võimalik teabenõude täitmiseks teha. Samas peab teabenõudja arvestama, et see vastab konkreetsele ajaseisule, millal päring on tehtud.

Teabevaldaja otsustas, et lihtsuse huvides saab ta teha nt korra aastas kogu Eesti kinnitatud KAH-aladest sellise kaardikihi ja avaldab selle oma kodulehel, et kõigil oleks võrdne võimalus teabele juurde pääseda. Küll aga eeldab selles failis kaardikihi vaatamine ja kasutamine igale soovijale vastava programmi olemasolu.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED

AvTS § 3 lõige 1 sätestab, et avalik teave on mistahes viisil ja mistahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on loodud või saadud avalikke ülesandeid täites. See tähendab ka väljavõtte tegemist olemasolevast teabest olenemata millisel kujul või teabekandjal teave asub. KAH alade kohta puudutav teave on saadud avalikke ülesandeid täites ja seda reguleerib metsaseadus. Antud juhul puudub vaidlus selle üle, kas tegemist on avaliku teabega.

Teabevaldaja on toonud välja, et neil ei ole soovitud teavet SHP failina (kogu Eestit hõlmavat kaardikihti), vaid üksikud SHP failid teatud piirkondade kohta. Küll aga võimaldab süsteem teha sellise väljavõtte, millega loodaks tervet Eestit hõlmav kaardikiht SHP failina. Leiame, et kui andmebaas/infosüsteemsüsteem/rakendus jms võimaldab võtta välja teabenõudja soovitud andmeid talle soovitud kujul, siis peab teabenõudja teabenõude täitma ja ei ole oluline, et tal endal ei ole täpselt selliseid andmeid või formaati sisaldavat teavet eelnevalt välja võetud ja olemas. Järjest enam teabenõudeid ei puuduta enam dokumentidest andmete väljastamist ja andmed asuvad juba algselt virtuaalses keskkonnas.

Lisaks selgitame, et kui süsteem ei võimalda vanemate andmete välja võtmist (andmed on nt üle kirjutatud), siis ei saa seda teabenõude korras teabevaldajalt nõuda. Küsida saab vaid olemasolevaid andmeid, sh ei saa teabenõudega nõuda juba muudetud/üle kirjutatud andmete osas taastamist. Samuti kui teabenõude täitmiseks peab andmeid eelnevalt juurde lisama või

mitmest erinevast süsteemist kokku panema, siis on see lähtuvalt AvTS § 23 lg 2 punktist 5 käsitletav selgitustaotlusena. Antud juhul leiame, et pöördumine oli käsitletav teabenõudena, ja selle täitmiseks ei olnud tarvis eelkirjeldatud toiminguid teostada.

Praegusel juhul jääb aga vaie rahuldamata põhjusel, et teabenõudja on oma soovitud teabe saanud, ja puudub vajadus ettekirjutuse tegemiseks.

Lähtudes eeltoodust jätame vaide rahuldamata.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kadri Levand
jurist
peadirektori volitusel